

Grote steden willen leraren lokken

Achtergrond - 23 maart 2017 - Auteur: Josta van Bockxmeer

De vier grote steden gaan maatregelen nemen om het lerarentekort in onder andere het vak Duits terug te dringen. Koploper is Rotterdam, dat vorig jaar een welkomstpremie invoerde. Ook Den Haag, Utrecht en Amsterdam denken na over maatregelen om het lerarentekort tegen te gaan.

De welkomstpremie van de gemeente Rotterdam kreeg veel aandacht toen hij vorig jaar werd aangekondigd. Maar er is nog maar weinig gebruik van gemaakt. De eenmalige uitkering van 5000 euro is bedoeld voor bevoegde docenten voor de vakken waarin een tekort aan leraren is. Naast Duits zijn dat wiskunde, natuurkunde, scheikunde en biologie. "We hebben de beurs wel uitgekeerd, maar het heeft niet massaal tot oplossing van het probleem geleid", zegt Eddie Meijer van de gemeente Rotterdam. Dat had Meijer ook niet verwacht. De bonus is volgens hem vooral ingevoerd om leraren over te halen die twijfelen tussen een baan in Rotterdam en een andere plaats.

De premie is onderdeel van de Rotterdamse Leraren C.A.O, een reeks maatregelen om te zorgen dat er genoeg docenten zijn voor de scholen in Rotterdam. De afkorting staat voor Complementaire Arbeidsvoorwaarden Onderwijs. Bij C.A.O. horen ook een beurs voor nascholing van maximaal 2000 euro voor leraren in alle vakken, een leergang voor excellente leraren en een gratis kortingspas voor Rotterdam. Ook is er een subsidieprogramma voor onderwijsvernieuwing.

Vooraf in de grote steden zijn leraren moeilijk te vinden. "De Randstad is een groeiregio", zegt Meijer daarover. Omdat er meer kinderen worden geboren, stijgt ook de vraag naar leraren. Carine Ettema, lerares Duits op het Emmauscollege in Rotterdam Alexander, denkt dat de grote steden ook minder aantrekkelijk zijn voor leraren. "Als leraar Duits kun je een school kiezen", zegt ze. "Dan zou ik ook niet in het centrum van Rotterdam willen werken." Volgens Ettema is het op 'zwarte scholen' vooral voor vrouwen moeilijker orde te houden. Ze vindt dat leraren daarin te weinig worden begeleid.

Het Emmauscollege heeft geen problemen om leerlingen voor het vak Duits te interesseren. Van de zes VWO-eindexamenklassen doen er vier eindexamen in Duits. "Veel van onze kinderen gaan iets in de economie doen. Ze weten dat je daarvoor Duits moet kunnen", zegt Ettema. De lerares heeft vandaag, op de Dag

van de Duitse taal, activiteiten op school geïnitieerd. De school hangt vol met Duitse vlaggetjes en op het schoolplein zijn 'Pommes Rotweiß', dus friet met mayonaise en ketchup, te koop. Geheel in stijl dragen alle leraren Duits een t-shirt met een groene Ampelmann, het Berlijnse stoplichtmannetje, op de borst en een rode op de rug.

Hoewel de meeste leerlingen Duits een leuk vak vinden, willen ze geen leraar worden. Volgens Ettema heeft dat ermee te maken dat het beroep niet in hoog aanzien staat. Hoe het komt dat de status van een leraar zo laag is, weet ze niet. De derde klas van collega Frank Buskens heeft in ieder geval veel plezier in de Duitse les. Ze hebben reclamefilmpjes gemaakt voor Duitse producten. Twee meisjes testen met blinddoeken om chocoladerepen, in een ander filmpje is de kleding van een bepaald merk helemaal in en ook de Duitse rap wordt er nog even bijgehaald. De makers van de beste twee filmpjes krijgen een portie patat cadeau.

Duitslandstudies

Om de studie Duits aantrekkelijker te maken, heeft de UvA de bachelor Duitse taal en cultuur omgevormd naar Duitslandstudies. Dat betekent naast aandacht voor taal en literatuur ook een uitgebreide kennismaking met de Duitse cultuur en maatschappij. [Meer informatie](#)

Ettema denkt dat het zou helpen als studenten net als in Duitsland twee vakken tegelijk zouden studeren. "Als je dat hier ook zou doen, zou je meer tijd hebben om ze voor het vak van leraar te interesseren." Haar leerlingen zou ze dan aanraden economie en Duits te studeren. De begeleiding van jonge leraren kan volgens haar ook beter. Ze vindt het goed dat studenten op de lerarenopleiding al vroeg praktijkervaring opdoen. Tegelijk is ze bang dat het studenten afschrikt, omdat het in het begin vaak fout gaat. "Leraar worden is drie jaar vechten."

Andere grote steden

Amsterdam, Utrecht en Den Haag ontwikkelen in navolging van Rotterdam beleid om leraren aan te trekken. "Wij gaan niet de financiële kant op, maar zetten in op professionalisering", zegt Jan Willem Wannyn van de gemeente Den Haag. Samen met de scholen denkt Den Haag over betere nascholing voor leraren. Tot nu toe is er de Haagse lerarenbeurs, die docenten helpt hun volledige lesbevoegdheid te halen. In Amsterdam wordt volgens Wannyn gepraat over betere huisvesting voor leraren.

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft eind februari een brief aan de Tweede Kamer gestuurd met een plan van aanpak voor het lerarentekort.

Onder andere wil het ministerie meer studenten motiveren om een lerarenopleiding te gaan doen, en leraren beter betalen. Ook moeten leraren meer carrièreperspectief krijgen, om het beroep meer status te verlenen. Welke concrete maatregelen daaruit zullen voortkomen, is nog niet duidelijk. Volgens Wannyn laten de plannen vanwege de kabinetsformatie nog even op zich wachten.

Lerarentekort in cijfers

Het lerarentekort is de laatste jaren toegenomen. Voor het vak Duits zullen in 2020 de vacatures voor 134 volledige banen open blijven, voorspelt onderzoeksbureau Centerdata. De studentenaantallen op de lerarenopleidingen zijn schrikbarend laag. In 2015 begonnen in heel Nederland 12 studenten aan de eerstegraads lerarenopleiding Duits aan een universiteit. Gemiddeld maakt een vijfde van de studenten de opleiding niet af. De eerste- en tweedegraads HBO-opleidingen telden in 2015 in totaal ruim 130 eerstejaars.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/20684/grote-steden-willen-leraren-lokken>